

„Jeg har brukt bena mine!”

95-årige Kirsti Jørgensen i Solbergelva tror på arbeid og aktivitet som helsebot

— At jeg er blitt så mange år at jeg må kalles gammel? Nei, jeg kan ikke tro det! Riktignok er det ene benet mitt litt ustøtt når jeg går på kronglete veier. Men 95 år? Nei.

Fru Kirsti Jørgensen spør forundret. Rister så oppgitt på hodet. Og vi er på nippet til å tvile sammen med henne. Lett på foten som en ungjente tar hun plass i bestemorstolen. Ingen stokk har hun å sette fra seg. Hun bærer et verdig og elegant vesen som bare burde være forbeholdt den med nesten et helt hundreår bak seg.

Ingen må likevel tvile på at Kirsti Jørgensen på Vinnes i Solbergelva fyller 95 år lørdag den 23. september. Jubilanten vet selv å bekrefte det:

— Jeg har passet på utflytterattesten min. Der står da alderen svart på hvitt, sier hun bestemt.

Utflytterattest måtte til også for 78 år siden, da den 17 år gamle Kirsti Huse tok bena fatt over fjellet fra Lærdal i Sogn. Hun ville ut. Ut fra husmannsplassen på fjellgården i Borgund der foreldre og åtte barn slet for hus og føde. Sammen med to andre unge tok hun fjellveien over til Hemsedal. Videre ned til Krøderen, hvor jernbanen fraktet dem fra Vikersund til Drammen. Fem dager tok det å nå målet, som var en huspost for 60 kroner året. Hun skulle få være hos en familie på Ås-siden som hun kjente hjemme fra Sogn. To år senere flyttet hun opp til en familie på Vinnes i Solbergelva. 120 kroner var årslønnen steget til. Det var penger den gangen, slik en gammel klisje sier. Men var det det?

— 120 kroner! Jeg følte meg jo rik! På fire år klarte jeg å spare sammen 200 kroner. Men så var jeg også sparsommelig. Du store min som folk sløser med penger i dag! — Ja, enda vet jeg godt at vi ikke lever for 50 år siden, legger hun til.

Hun er litt oppgitt over tiden. Men samtidig imponert over utviklingen. Selv vil hun helst ikke snakke så mye om fortiden. Enda hun husker hver detalj. Klar i stemmen og klar i øynene retter hun på sønn og svigerdatter, hvis de husker noe feil. Men hva sier da fortiden?

Fru Jørgensen er en av hverdagens heltinner. Slike er som oftest beskjedne og stillfarne. Hun nøyer seg med å samle minnene slik:

— Når jeg nå sitter alene iblant, er det så mange minner som ruller opp foran meg, og da tror jeg det må være helt umulig at jeg rakk alt arbeide jeg hadde. Men arbeidet har vært livet mitt. Derfor har jeg heller aldri brydd meg om så mye omgang med andre mennesker. Jeg hadde aldri tid.

Og vi forstår. Fru Jørgensen er utlært syddame. En gesjeft hun drev i alle år ved siden av å stelle for mannen, Karl Jørgensen, og de fem barna deres. Hun sydde to kjoler i uken, og fikk to kroner for hver. Og hun sydde alt av klær til barna og seg selv. Hun tok et tak hvor det trengtes. Enten det var i vedskogen, i åkeren, i fjøset eller på Torvet i Drammen for å selge jordbær. Til byen kjørte hun selv med hesten.

— Mens jeg sto på Bragernes Torv, ble hesten plasert hos baker Pedersen i Hauges gate. Gamle baker Pedersen var vel artig når han sto i døren mellom kaféen og kjøkkenet og ropte: «Stor kopp — liten kopp» — alt etter som kundene skulle ha av kaffe. En fin tid!

Hun smiler når hun minnes. Men er også alvorlig:

— Mens barna var små sto jeg opp kl. 5 hver morgen og la meg igjen klokken 12 om natten. Jeg arbeidet inne og ute om dagen, i systua om kvelden og utover natten. Men så fikk jeg også mavesår til slutt, og måtte ta en operasjon da jeg var 44 år.

Siden har hun holdt seg på bena. Rask og kjekk steller hun sitt eget hus, som hun har bodd i siden hun giftet seg. Fremdeles tar hun et tak med sigden, og betror oss at hun bare irriterer seg over at hun ikke kan komme seg til vedskogen for å rydde opp litt der. Da hun var 85 hugget hun ved og fylte hele vedskjulet på hytta til sønnen sin. Om hun ikke skulle være den rette til å gi oppskrift på det å bli gammel?

— Jeg har brukt bena mine, fastslår hun. — Og holdt meg åndsfrisk!

— Hardført vestlandsblod? sier vi.

— Kanskje det også! smiler hun.

For hjembygden har hun ikke glemt. Der lever ennå hennes søster på 97 år. Men i Solbergelva fant fru Jørgensen sin plass i livet. I 1909 stiftet hun Vinnes Kvinneforening, hvor hun er aktivt med den dag i dag. Sist mandag ble hun hyldet med fest i foreningen.

Hva mer gjorde 95-åringen? Foruten sine egne fem barn, ble hun også i 1920 pleiemor for et lite «Wienerbarn». I dag er «Wienerbarnet» blitt en eldre frue på 59 år. Grete Ristl er navnet, og lørdag er hun med og feirer sin pleiemor på like linje som de andre barna, barnebarna og oldebarnet. En rekke ganger har hun kommet tilbake til hjemmet på Libakk i Solbergelva. Mens det for 47 år siden var fru Jørgensen som

sydde de fineste kjoler til henne, er det nå omvendt. Fru Ristl fulgte i sin pleiemors fotspor. Utdannet seg til skredder, og tar nå med hjem kjoler til fru Jørgensen.

Fru Ristl vet å fortelle en historie mens fru Jørgensen blir fødselsdags-intervjuet av DT og BB.

Da kong Olav for en tid tilbake besøkte Wien, var fru Ristl så heldig å møte ham på den norske paviljongen på en utstilling i byen.

— Da jeg plutselig sto ansikt til ansikt med ham, kunne jeg ikke annet enn å neie for ham og si: «Ærede Konge, vi Wienerbarn fra 1920 glemmer aldri Norge». Kongen bukket, smilte stort og takket meg.

Og Norge for fru Grete Ristl, var Jørgensens hjem i Solbergelva. Kunne æren vært større?